

площадки в монтажные площадки, сократить сроки и снизить стоимость строительства объектов.

4. Создание белорусско-турецкого Совета по экологическому строительству (например, при представительстве в Беларуси «IVesCO» – турецкой консалтинговой компании IBC (Invest Business Consult) или при Белорусско-Турецком Деловом совете) как части мировой сети подобных Советов для внедрения в республике принципов «зеленого строительства» и продвижения «зеленых материалов».

Повышение инвестиционной привлекательности Беларуси предусматривает реализацию ряда мер: организацию мониторинга инвестиционного климата в целях выявления и устранения барьеров для инвестиций на отраслевом уровне; упрощение административных процедур и предоставление гарантий стабильного ведения бизнеса.

Литература

1. Путеводитель для бизнеса. / Турция. [Электронный ресурс]. – Минск, 2017. – Режим доступа: <https://export.by/turkey>. – Дата доступа 01.12.2017.
2. Турецкие инвесторы в Беларуси. / Официальный сайт Посольства Республики Беларусь в Турецкой Республике. [Электронный ресурс]. – Минск, 2018. – Режим доступа: <https://export.by/news/annual-growth-of-turkish-investment-in-belarus>. – Дата доступа: 15.02.2018.
3. Турецкие краны в белорусском небе // Интернет-портал «Белорусский бизнес». Интервью с торговым советником при Посольстве Турецкой Республики Гюзин Байар [Электронный ресурс]. – Минск, 2009. – Режим доступа: <http://bel.biz/news/21101.html>. – Дата доступа: 10.02.2018.
4. Turkish Statistical Institute (TurkStat)'s Web [Electronic resource]. – 2017. – URL: <http://www.turkstat.gov.tr/>. – Date of access: 2018, 15.03.

УДК 351:330.341.1

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

М.А.Однорог, к. е. н., доцент,

Науково-дослідний фінансовий інститут ДННУ «Академія фінансового управління»

Міністерства фінансів України

Багаторічний досвід країн з розвинутими ринковими відносинами доводить дієвість інноваційних технологій і методів господарювання, що створюють в економіці внутрішню енергію ефективного зростання і забезпечують її сталий розвиток у довгостроковому періоді. Слід зазначити, що стабільне монопольне становище розвинених країн у сфері виробництва високотехнологічної продукції підтримується «технологічною завісою» – високим бар'єром між розвиненими державами і країнами, що розвиваються. Тому значення цілеспрямованих зусиль по організації технологічного розвитку в постсоціалістичних країнах не можна недооцінювати [1, с. 13].

Розширюється потік удосконалень і нововведень при переході від епохи високих технологій (high-tech) до епохи економіки знань (high-Hume), веде до глибоких якісних змін у суспільному житті, до усвідомлення масштабності, потужності та ефективності інноваційного джерела економічного розвитку. Становлення національних інноваційних систем (НІС), венчурне підприємництво в області високих технологій, розвиток «технологій створення технологій», зростання ролі малих фірм і окремих людей у технологічному процесі свідчить про становлення нової сфери суспільного виробництва – сфери інноваційної діяльності. Сьогодні ключові інновації створюються не стільки великими, скільки малими фірмами, з'являється можливість організації більш дешевого і гнучкого виробництва, стає реальним «бізнес зі швидкістю думки», скорочується тривалість життєвого циклу інновацій («шлях від ідеї до результату»), зростає ефективність віддачі від їх впровадження.

Інституціоналізація інноваційної діяльності як загальноекономічна закономірність проявляється в соціально-технологічних, соціально-економічних і соціально-організаційних формах. Якщо в основі диференціації соціально-технологічних форм лежать значні для

суспільства інновації, то генезис соціально-економічних форм заснований на розвитку відносин інтелектуальної власності, при цьому соціально-організаційні форми можна уявити як своєрідне з'єднання підстав попередніх форм зі специфічними факторами умов виробництва і життєдіяльності людини.

Еволюцію зазначених форм ілюструє вектор «інновація – комплекс інновацій – поділ виробництва та управління інноваційною діяльністю – сфера відтворення інновацій». Логіка взаємодій між економічними явищами, що складають даний вектор, відображається в таких організаційних формах, як інноваційні заходи, створення програми заходів, розробка інноваційної концепції розвитку. Ці форми є ключовими елементами сучасної епохи інновацій. Сьогодні інноваційні форми з різною глибиною та швидкістю з'являються практично у всіх сферах і на всіх рівнях економічної системи (мікро-, мезо-, макро-, мегаурівні), а також проектується на інші сфери суспільного життя.

Розвиток інноваційних форм закладає основи прояву інтегративних тенденцій економічного розвитку, що обумовлено специфікою цієї діяльності. Інноваційна діяльність вимагає гнучкого і мобільного інформаційно-технологічного середовища, перманентного обміну ідеями, знаннями, кваліфікованими кадрами, фінансовими та іншими ресурсами.

В якості інтегративного результату інституціоналізації інноваційної діяльності можна розглядати становлення і розвиток національних інноваційних систем. НІС як феномен пройшли шлях від окремих інструментів створення і поглинання нововведень на підприємстві до унікальної єдиної системи, яка виділяється в окрему сферу суспільного виробництва і функціонально спрямована на забезпечення інноваційного розвитку економіки [2, С. 22]. Як система, НІС охоплює сукупність економічних суб'єктів і зв'язків між ними, що виникають з приводу трансформації знань у фактор суспільного виробництва з метою задоволення потреб на основі розвитку інноваційного потенціалу.

Якщо на основі четвертого технологічного укладу формується система автономно діючих інноваційних суб'єктів, то з появою п'ятого технологічного укладу починає складатися система функціонально взаємопов'язаних інноваційних суб'єктів, що сприяє подальшому розвитку форм поділу праці між суб'єктами інноваційної діяльності. В кожній окремій країні зміст та інтенсивність інноваційних процесів, їх національну специфіку багато в чому визначаються рівнем розвитку продуктивних сил і виробничих відносин. Фундаментом формування НІС стає певний рівень розвитку технологічного процесу (технологічний уклад не нижче п'ятого), поглиблення поділу праці між суб'єктами інноваційної діяльності, а також ступінь розвитку відносин власності і, зокрема, форм реалізації інтелектуальної власності. Функціональні ланцюжки і системи НІС формуються як результат розвитку економічних відносин між суб'єктами інноваційної діяльності в певному середовищі, а значить, вони пов'язані з традиціями, національною бізнес-культурою, психологією підприємництва, рівнем і якістю освіти, накопиченої критичною масою знань.

Основою розвитку НІС є експансія та інституціоналізація інноваційної діяльності, яка опосередковує виробництво інновацій, їх розподіл, обмін і споживання, як в країні, так і за її межами. НІС пронизує практично всі складові національної економіки, а її межа позначається специфікою інноваційної активності економічних суб'єктів у просторі і часі, наприклад, дискретною обмеженістю актуальності та ефективності інновацій.

«Інформаційно-інноваційна революція», подібно до «комп'ютерної» і попередніх промислових революцій, розвивається відповідно закономірності життєвого циклу інновацій. Спочатку відбувається бурхливий ріст, спостерігаються завищені очікування і не виправданий оптимізм. Це, як правило, призводить до розорення більшості гравців в новому секторі економіки та збагачення фірм, які не є розробниками або новаторами впровадження нововведень, але виявляють економічно ефективні і несподівані способи їх використання (так званий «вторинний» ринок» нововведень). Потім відбувається еволюційний розвиток нового сектора економіки.

Слід зауважити, що на мотивацію суб'єктів інноваційної діяльності впливають природні умови створення інновацій, пов'язані із забезпеченням процесу творчості. Ці умови

відображають суперечності економічних інтересів учасників економіки, що робить стримуючий вплив не тільки на інноваційний, але й на економічний розвиток [3, с. 10].

Інноваційна активність підприємств у українській економіці, як і в інших постсоціалістичних країнах, поки що не відповідає вимогам часу, що багато в чому обумовлена цілим спектром різних факторів: поточним станом економіки, деградацією науково-технічного і виснаженням кадрового потенціалів, суперечливістю і нерозвиненістю інституційного середовища, недостатньою підтримкою держави. Безумовно, підстави такого стану багато в чому сформувалися в минулому, коли плановий механізм «проштовхування» нововведень державними органами давав вагомий вплив на науково-технічну сферу, а також забезпечував підтримку та гарантоване фінансування науковим організаціям. Роль регулятора науково-технічного прогресу і інноваційної активності підприємств в цих умовах виконував механізм мобілізаційно примусового типу, який спонукав державні наукові організації виконання досліджень та розробок, а державні підприємства до впровадження нових методів і виробництв. Таким чином, державний і громадський вплив ставали основним чинником інноваційного розвитку.

Трансформація системи організації інноваційної діяльності в Україні в 90-ті роки ХХ століття супроводжувалася руйнуванням старого і безсистемним формуванням нового. Залишилися без уваги стійкі стереотипи минулого (суб'єктивна зневага до дії економічних законів, ілюзія дешевизни наукових результатів і повною державною керованістю їх впровадження), а також формується недосконалість економічних взаємодій: монопольне становище більшості товаровиробників, відсутність конкуренції, радикальні, але не завжди послідовні реформи, кризові явища в економіці. У підсумку глибокий спад виробництва і руйнування господарських зв'язків супроводжувалися різким зниженням інвестиційної та інноваційної активності.

Сьогодні у науковому співтоваристві України правомірно обговорюються такі проблеми, як розвиток інноваційних та інформаційних технологій, формування нової економіки, пошук місця економіки України в глобальному економічному і технологічному просторі. В останні роки саме поняття «простір» в роботах українських вчених набуває все більшу популярність і актуальність. У науковій та періодичній літературі мова йде про вступ України у європейський і світовий економічний простір, включаючи політико-правовий, інформаційний, культурний або освітній простір. Інтеграційні процеси включають об'єднання діяльності і територій, в межах яких діють загальні принципи, норми, узгоджені вимоги.

В Україні становлення єдиного інноваційного простору вимагає формування нової культури сприйняття творчої складової економічного зростання, в тому числі радикальної зміни ролі освіти і знань, забезпечення потреб будь-якої людини рівним доступом до інформації та освіти в будь-якій точці країни. Подальша інституціоналізація інноваційної діяльності пов'язана з світоглядним, моральним, духовним потенціалом людини і суспільства. Багаторівнева, неоднорідна, різноспрямована сукупність усього комплексу інноваційних відносин відбивається у свідомості населення, і, перш за все, на рівні особистості, як основного суб'єкта економіки.

Інноваційний простір характеризується, щонайменше, двома вимірами – об'єктивним та суб'єктивним. Якщо об'єктивне вимірювання відображає реально існуючі елементи системи, то суб'єктивна складова охоплює форми прояву економічних відносин з приводу відтворення форм економічного суб'єктивного простору у зв'язку з участю економічних суб'єктів у суспільному відтворенні з метою задоволення їхніх потреб. Суб'єктами цих відносин є індивіди та організації, їх об'єднання, суспільство в цілому. Їх об'єктом виявляються ресурси, умови, процеси і результати суспільного відтворення, як виробленого продукту, так і самої людини. Розвиток зазначених відносин вимагає цілеспрямованої діяльності для задоволення різноманітних потреб.

Одним із таких чинників може стати діалог між діючими особами інноваційних відносин, і зокрема, таких тріад, як «освіта – наука – бізнес», «державна – бізнес – населення» і т. п. Такий діалог можна вважати мінімальним і центральним елементом динамічної

складової інноваційного суб'єктивного простору, а також джерелом, яке живить своє середовище економічної взаємодії.

Діалогічні реакції економічних суб'єктів є найбільш ефективними чинниками формування суб'єктивного виміру економічного простору. Він може бути виражений параметрами швидкості реакцій на соціально значущі зміни, відмінністю ідей та підходів до вирішення актуальних проблем економіки.

У корпоративізованому суспільстві виробничим ресурсом і об'єктом експлуатації стає свідомість людини, колективу, населення. Тому державне регулювання інноваційної діяльності покликане концептуально проектувати і регулювати напрями інноваційної інституціоналізації, припиняти випадки варварського використання інноваційного простору і, зокрема, його суб'єктивної складової, ініціювати спрямованість інноваційної активності на розвиток людини як базової цінності єдиного інноваційного простору.

Література

1. Пахомов С. Ю. Економічне зростання в контексті інституціоналізму / С. Ю. Пахомов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 4. – С. 11 – 16.
2. Демінський С. А. Роль інститутів у формуванні нової економіки / С. А. Демінський // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 4. – С. 20 – 24.
3. Дементьев В. В. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз / В. В. Дементьев, В. П. Вишневський // Економічна теорія. – 2011. – № 3. – С. 5 – 20.

УДК 347.43:338.45

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ПОСТКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

О.О. Олійник, к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи

Т.С. Шевченко, магістрант

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Потреба в докорінному реформуванні податкової системи України є очевидною. Проведення податкової реформи проголошено одним із пріоритетних завдань як Президентом, так і Кабінетом Міністрів України.

У 2015-2016 рр. продовжується податкова реформа. З метою детінізації економіки зменшено навантаження на фонд оплати праці – ставку нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування ставку для роботодавців знижено із 41% у середньому до 22% та скасовано утримання 3,6% з найманих працівників. Відмінено додатковий імпорتنний збір за ставками 5 та 10%, що був введений у 2015 р. для збалансування платіжного балансу. Сьогодні вітчизняні ставки оподаткування доходів фізичних осіб та прибутку підприємств по 18% є одними з найбільш привабливих у Європі, а отже виступає важливою передумовою залучення іноземних інвестицій та створення нових робочих місць.

Водночас уже на першому етапі виникає низка проблем, без розв'язання яких ефективність реалізації податкової реформи буде поставлена під сумнів [1, с. 26], серед них:

– відсутність системного комплексного бачення податкової політики, її завдань, цілей та пріоритетів. На сьогодні в державі немає чіткої, зрозумілої ідеології податкової політики, яка була б схвалена широким колом політичних сил, бізнесом і громадянами. Нинішня система оподаткування України формувалася еkleктично, без розуміння глибинних взаємозв'язків між її окремими елементами та за відсутності єдиної концепції, яка мала б містити чіткі пріоритети та принципи податкової політики. В Україні немає чіткого розуміння, які фактори виробництва мають нести максимальний фіскальний тиск, які податки – виконувати фіскальну функцію, а які – регулюючу, на які об'єкти оподаткування має бути зміщено податкове навантаження, а на які, навпаки, послаблене.